

KWARTAALUPDATE RECHTSPRAAK HANDHAVING EN TOEZICHT

januari-maart 2025

Chantal van Mil

Hekkel

man advocaten | notarissen

**DUIDELIJK
HEKKELMAN.**

INHOUD

- **Procesbelang**
- **Bekendmaking**
- **Toezicht**
- **Overtreder**
- **Formulering last**
- **Hoogte dwangsom**
- **Begunstigingstermijn**
- **Concreet zicht op legalisatie**
- **Beginselplicht**
- **Evenredigheid**
- **Vertrouwensbeginsel**
- **Waarschuwing**
- **Boete**
- **Invordering**
- **Lessen voor de praktijk**

Procesbelang

CBb 14 januari 2025, ECLI:NL:CBB:2025:3:

- Handhavingsverzoek stichtingen voor dierenrechten: preventief handhavend optreden wegens overtredingen tijdens Kallemooifeest op Schiermonnikoog met Pinksteren
- Tijdens feest wordt haan voor 3 dagen opgesloten in mand in mast op 18m hoogte
- Handhavingsverzoek ziet op overtredingen in 2023
- I.c. procesbelang, omdat Kallemooi een jaarlijks terugkerend evenement is en aannemelijk is dat tussen dezelfde partijen in de toekomst opnieuw een geschil over een soortgelijk besluit zal ontstaan
- Inhoudelijk oordeel kan dus van belang zijn voor toekomstige soortgelijke besluiten, inmiddels ook handhavingsverzoek voor Kallemooi 2024 ingediend

ABRvS 15 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:106:

- Handhavingsverzoek ingediend wegens overlast hoveniersbedrijf, LOD opgelegd
- Appellant heeft n.a.v. BOB zijn activiteiten verplaatst, stelt schade te hebben geleden door LOD (kosten opslagruimte en huur stalling)
- Afdeling: moet wel enigszins aannemelijk zijn dat schade is geleden als gevolg van besluit
- I.c. tot op zekere hoogte aannemelijk gemaakt dat schade is geleden als gevolg van dwangsombesluiten: aannemelijk dat hij opslagruimte/stalling elders heeft moeten huren voor hoveniersbedrijf, om te voorkomen dat dwangsommen werden verbeurd
- Dus nog belang bij een oordeel in hoger beroep

Misbruik van recht

ABRvS 15 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:23:

- Handhavingsverzoek tegen de Deken om onderzoek te laten verrichten naar het patronaat van voormalig patroon
- Afdeling stelt vast dat appellant over zijn geschillen binnen en met advocatuur vele procedures heeft gevoerd, zowel bij tuchtrechter als bij bestuursrechter
- Bij Afdeling gaat het inmiddels om meer dan 20 procedures, die alle evident niet konden slagen
- Appellant is bij veel van deze zaken niet op zitting verschenen
- Als hij voor zitting wordt uitgenodigd, vraagt hij stevast op een laat moment om uitstel, doorgaans op niet onderbouwde medische gronden
- Daarnaast vele wrakingsverzoeken ingediend, die alle moesten worden afgewezen
- Dit patroon van handelingen legt een onnodig groot beslag op het proces van rechtspleging en benadeelt daardoor andere burgers die rechtsbescherming zoeken
- Daarom zal de Afdeling bij een volgende procedure moeten beoordelen of het gedrag van appellant misbruik van recht oplevert

Goede procesorde

ABRvS 29 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:329:

- Muilkorfgebod voor hond Pollux opgelegd door burgemeester
- Volgens appellante zijn P-V van bevindingen en mutatierapport pas laat in procedure bij Rb. ingebracht en haar beroep zou, zonder die stukken, waarschijnlijk gegrond zijn verklaard
- Afdeling: nu het besluit ter toetsing voorligt en gelet op het geheel aan stukken rechtmatig is, bestond voor Rb. geen aanleiding beroep gegrond te verklaren
- Daar komt bij dat betreffende informatie dateert van vóór het besluit, zodat burgemeester het muilkorfgebod niet met nadien verkregen bewijs heeft verantwoord
- Appellante zelf heeft, ook in hoger beroep, de gelegenheid heeft gekregen om nader te onderbouwen dat besluit onrechtmatig is

Bekendmaking

Rb. Limburg 15 januari 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:192:

- LOD vanwege overtreding APV (drugshandel op straat)
- BM heeft bezwaar bewindvoerder N-O verklaard
- Had BM besluit aan bewindvoerder bekend moeten maken?
- Doorslaggevend is of LOD eiser in – kort gezegd – zijn vermogensrechtelijke belangen raakt, in welk geval de bewindvoerder op grond van artikel 1:441 lid 1 BW optreedt als vertegenwoordiger in en buiten rechte
- Aan LOD is financiële prikkel verbonden
- Als eiser niet aan last zou voldoen verbeurt hij van rechtswege een dwangsom en ontstaat er dus van rechtswege een betaalverplichting
- Verbeuren dwangsom raakt eiser direct in zijn vermogensrechtelijke positie, zodat LOD onder het bewind valt
- BM had LOD aan bewindvoerder bekend moeten maken

Toezicht

ABRvS 5 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:403:

- Handhavingsverzoek m.b.t. erfafscheiding afgewezen
- Inspectierapport onzorgvuldig tot stand gekomen, onvoldoende inzichtelijk hoe toezichthouder heeft gemeten: door overstek op foto's niet duidelijk te zien of in verlengde van voorgevel en daarmee voorgevel(rooi)lijn is gemeten
- Volgens eigen metingen appellanten ligt deel schutting tussen de 35 en 20cm voorbij voorgevel(rooi)lijn
- In dit geval ligt voorgevel(rooi)lijn niet in verlengde van dakoverstek, maar in verlengde van voorgevel, dat is tussen partijen niet in geschil
- Voor deze lijn mogen geen bouwwerken, hoger dan 1m aanwezig zijn
- BOB: bevindingen toezichthouder betrokken, in inspectierapport van laatste bezichtiging met foto's en situatieschets staat dat er geen schutting meer voor voorgevelrooilijn aanwezig is
- Daaruit blijkt dat toezichthouder een lijn evenwijdig aan voorgevel heeft getrokken en dat deze lijn is doorgetrokken richting schutting, waarbij dakoverstek niet is meegenomen
- Aldus op voldoende juiste en inzichtelijke manier ligging van voorgevel(rooi)lijn bepaald ten opzichte van schutting
- Aan eigen metingen hecht Afdeling niet de waarde die appellanten daaraan verbonden willen zien, ook omdat daaruit niet voldoende betrouwbaar blijkt of er evenwijdig aan voorgevel is gemeten

Overtreder

Vzr. ABRvS 30 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:311:

- LOD dumping met drugsafval verontreinigde mest op akker, boer functioneel pleger?
- Arrondissementsparket Zeeland - West-Brabant opdracht gegeven voor breder onderzoek naar drugsafval op akkers in Baarle-Nassau, in totaal 21 akkers bemonsterd, waaronder akker van verzoekers: uit NFI-rapport blijkt dat in 1 mestmonster metamfetamine is aangetoond in een concentratie die wijst op lozing afvalstoffen die verband houden met productie metamfetamine
- College gaat uit van mogelijkheid dat schone mest, nadat die door loonwerker uit mestputten is gehaald, buiten zicht van verzoeker is vermengd met drugsafval en dat verontreinigde mest vervolgens door loonwerker op akker is uitgereden, lag dus op weg van verzoekers om voldoende toezicht te houden op loonwerkers: dus functioneel plegers
- Vzr: college niet aannemelijk gemaakt dat dit scenario zich heeft voorgedaan, geen stukken in dossier over inschakelen van loonwerkers, over periodes waarin mest zou zijn uitgereden en of dat uitrijden ook is gebeurd op de akker
- Dat verzoekers erkennen dat zij loonwerkers inschakelen voor het uitrijden van mest is daarvoor onvoldoende
- Zelfs al zou het geschetste scenario aannemelijk zijn, valt zonder nadere motivering niet in te zien dat in het kader van de te betrachten zorg in redelijkheid van verzoekers mag worden verwacht dat zij, nadat schone mest door loonwerker is opgezogen uit hun mestkelders om te worden uitgereden, die mest nog laten onderzoeken om na te gaan of intussen vermenging met drugsafval heeft plaatsgevonden
- College heeft op zitting ook onderkend dat een dergelijke wijze van toezicht op praktische bezwaren stuit, maar dat het desgevraagd niet concreet heeft kunnen maken op welke manier verzoekers wel toezicht op de loonwerkers hadden moeten houden
- Voor zover aannemelijk kan worden geacht dat de verweten handeling heeft plaatsgevonden, heeft college niet aannemelijk gemaakt dat verzoekers in hoedanigheid van bestuurder, directeur en enig aandeelhouder, als functioneel plegers kunnen worden aangemerkt

Overtreder

Vzr. ABRvS 10 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:468:

- LOD dumping met drugsafval verontreinigde mest op akker, eigenaar akker functioneel pleger?
- College niet aannemelijk gemaakt dat drugsafvalstoffen als gevolg van bemestingswerkzaamheden op akkers terecht zijn gekomen
- In NFI-rapport staat dat er geen mest of meststoffen aanwezig waren in monsters die van akker zijn genomen, monsters waren genomen van grond
- Monster van akker dat sporen van metamfetamine bevat, bestaat uit “op grond lijkend materiaal”
- O.b.v. deze rapporten kan dus niet worden vastgesteld of er drugsafvalstoffen door mest zijn vermengd voordat mest werd uitgereden, of dat drugsafvalstoffen juist rechtstreeks – mogelijk door iemand zonder band met verzoeker – op akkers zijn geloosd
- Dus geen verband tussen drugsafvalstoffen op akker en (mate waarin verzoeker toezicht hield op) handelingen van loonwerker
- Voor zover het door college geschetste scenario al heeft plaatsgevonden, heeft college niet aannemelijk gemaakt dat verzoeker de verweten gedraging van loonwerker heeft aanvaard door onvoldoende toezicht te houden
- Vooropgesteld wordt dat drugsdumpingen weliswaar met enige regelmaat plaatsvinden in buitengebieden, maar er is niet gebleken dat het scenario waarbij buiten mestkelder drugs-mest wordt gemaakt om dit vervolgens uit te rijden eerder is voorgekomen en als bekend kan worden verondersteld
- Dat verzoeker hierop bedacht had moeten zijn en daarom extra toezicht op de loonwerker had moeten houden, is niet te volgen
- Verwijzing naar Afdelingsuitspraken over drugsafvalstoffen in mestkelders maakt dit niet anders, want college stelt zich op standpunt dat mest in mestkelder van verzoeker schoon was en dat mest na oppompen is vermengd met drugsafval

Formulering last

ABRvS 5 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:436:

- Handhavingsverzoek vervangen kozijnen voorgevel woning, LOD opgelegd, na uitspraak Afdeling nieuw besluit en verzoek afgewezen
- Rechtszekerheidsbeginsel vereist dat een last zo duidelijk en concreet geformuleerd wordt, dat degene tot wie last is gericht niet in het duister hoeft te tasten over wat gedaan of nagelaten moet worden om overtreding te beëindigen
- Herstelmaatregelen onvoldoende duidelijk
- In eerdere uitspraak Afdeling overwogen dat uit dossier niet opgemaakt kan worden hoe vorige kozijnen er precies uit hebben gezien
- Tekening van deskundige (ELO) bij dat oordeel betrokken, in deze procedure geen nieuwe of andere tekeningen naar voren gebracht waaruit detaillering, profilering en vormgeving van oorspronkelijke kozijnen zijn af te leiden
- Ook o.b.v. afbeeldingen Google Maps of nog aanwezige kozijnen in woning of buurpand kan niet worden vastgesteld wat er aan huidige kozijnen veranderd moet worden om overtreding ongedaan te maken
- Afbeeldingen op Google Maps zijn niet voldoende gedetailleerd en nog aanwezige kozijnen en die van buurpand geven geen uitsluitend over oorspronkelijke uiterlijk van vervangen kozijnen
- Herstel in oude toestand is niet mogelijk, er kan niet met zekerheid worden gesteld dat eventueel herstellende kozijnen overeenkomen met kozijnen in oude toestand
- Op zitting heeft college terecht opgemerkt dat gelasten van maatregelen die verder strekken dan ongedaan maken overtreding buiten haar bevoegdheid ligt

Formulering last

ABRvS 12 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:545:

- LOB overtredingen Bouwbesluit en Woningwet in woning: over oppervlakte hele woning stapels spullen, karton, hout, papier, kunststof, lege gasflessen en elektronische apparaten, opgeslagen met stapelhoogte van 1,30 m, vluchtwegen geblokkeerd:
- "- Alle bouwmaterialen, losse goederen, brandbare materialen dienen uit de woning verwijderd te worden;*
- Alle ruimtes dienen vrij toegankelijk en bereikbaar te zijn (deuren kunnen volledig opendraaien en sluiten);*
 - Alle vluchtwegen (looppaden) zijn vrij en toegankelijk (geen enkele opslag op de trap of gangen);*
 - Alle ruimtes worden geschikt gemaakt waarvoor deze ook volgens de bouwtekening en destijds afgegeven vergunning voor bedoeld zijn;*
 - De berging is bestemd voor de opslag of stalling van kleine zaken, zoals een fiets, trap, gereedschap, wasmachine en een droger;*
 - De woonkamer, huiskamer, zitkamer zijn bestemd als vertrek om daarin overdag en 's avonds te verblijven en zijn als zodanig ingericht;*
 - De slaapkamer is bestemd om in te slapen en als zodanig ingericht (bed, nachtkastje, kledingkast);*
 - De keuken is bestemd om voedsel te bereiden en als zodanig ingericht;*
 - Het toilet is onderdeel van het sanitair en bedoeld voor het opvangen en wegspoelen van urine en ontlasting;*
 - De badkamer is eveneens een sanitaire ruimte, speciaal ingericht voor lichaamsverzorging en bestaat meestal uit een wastafel (meubel), een spiegel, een douchecabine of badkuip en/of tweede toilet;*
 - De meterkast is vrij toegankelijk en bereikbaar;*
 - Elektrische bedrading is vrij toegankelijk en bereikbaar;*
 - De cv-ketel is onderhouden en goedgekeurd door een daartoe bevoegd persoon."*
- Last voldoende duidelijk: duidelijk beschreven welke maatregelen genomen moeten worden om vuurlast in woning terug te dringen
 - Of deze maatregelen feitelijk inhouden dat verbouwing volledig diende te worden afgerond, is in dit kader niet relevant
 - Maar: geen kostenverhaal wegens ongeldige machtiging en strijd met artikel 5:29 lid 2 Awb omdat geen proces-verbaal van meegevoerde zaken was opgesteld en vervolgens te snel vernietigd

Formulering last

ABRvS 26 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:782:

- LOD verwijderen bloem- en plantenbakken en terrasscherf voor gevel pand op openbare weg
- Overleg met gemeente plaatsgevonden, ook met burgemeester, toegelicht dat slechtziende schoonmoeder in pand gaat wonen en vanwege veiligheid en om te voorkomen dat fietsen worden geplaatst, de bloem- en plantenbakken neergezet
- Verzoek om ontheffing op grond van APV afgewezen
- College was bereid mee te denken over oplossingen
- Op zitting bij Rb. gezegd dat opstelling van 4 bloembakken, verderaf van gevel met vrije zijanten bespreekbaar is, maar dat dit nog nader moest worden onderzocht
- Dit is geen toezegging van het college dat deze opstelling daadwerkelijk mogelijk zou zijn
- In verweerschrift in hoger beroep toegelicht waarom deze opstelling bij nader inzien niet voldoet
- Bereidheid om tot een oplossing te komen ten overvloede in uitspraak vzr. Rb. opgenomen om partijen te bewegen om voor toekomst tot gezamenlijke oplossing te komen
- Maar aan de bereidheid om mee te denken over oplossingen kon appellant niet de verwachting ontleenen dat geen sprake was van overtreding of dat besluiten onzorgvuldig tot stand zijn gekomen
- Temeer omdat college op zitting bij Rb. steeds bij standpunt is gebleven dat sprake was van een overtreding
- Geen strijd met rechtszekerheidsbeginsel

Formulering last

ABRvS 26 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:742:

- LOD verwijderen aanbouw aan garage zonder omgevingsvergunning
- Gehanteerde voorgevellijn onjuist, daardoor ook onjuiste begrenzing achtererfgebied
- Afdeling (anders dan Rb.): onjuiste begrenzing achtererfgebied maakt niet dat last en herstelmaatregelen zelf te algemeen of onduidelijk geformuleerd zijn
- Herstelmaatregelen verplichten garage geheel af te breken of aan te passen aan artikel 2 en 3 van bijlage II Bor, Afdeling vindt dit duidelijk
- Geen sprake van strijd met artikel 5:32a Awb: bestuursorgaan verplicht om in last de te nemen herstelmaatregelen te omschrijven, dat heeft college ook gedaan
- Bij omschrijving herstelmaatregel tot aanpassing garage is college uitgegaan van onjuiste begrenzing van achtererfgebied
- Besluit in strijd met artikel 3:2 Awb niet met vereiste zorgvuldigheid voorbereid
- Rb. heeft, zij het op onjuiste gronden, terecht aanleiding gevonden besluit en invorderingsbesluit te vernietigen
- Zorgvuldigheidsgebrek begrenzing achtererfgebied kan bij nieuwe BOB worden hersteld
- Rb. had college moeten opdragen nieuwe BOB te nemen en heeft ten onrechte zelf in de zaak voorzien door besluit te herroepen en te bepalen dat haar uitspraak in de plaats treedt van besluiten

Hoogte dwangsom

ABRvS 12 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:540:

- LOD wegens bedrijfsactiviteiten in loods
- Rb. ten onrechte bepaald dat rechtsgevolgen in stand konden blijven?
- Met enkel overleggen bankafschrift heeft college motivering voor hoogte dwangsom niet gegeven
- Rb. heeft gebruik mogen maken van bevoegdheid om met toepassing van artikel 8:72 lid 3 onder a, Awb de rechtsgevolgen van het besluit in stand te laten
- Motivering hoogte dwangsom heeft college alsnog op zitting gegeven en feitelijk onderbouwd met overleggen bankafschrift
- Uit deze motivering volgt dat het genoten voordeel € 1.400,00 per maand is
- Appellanten hebben onvoldoende onderbouwd waarom college niet mocht uitgaan van dit genoten voordeel
- Dwangsom bedraagt € 1.000,00 per week en is daarmee groter dan genoten voordeel
- Rb. heeft daaruit mogen afleiden dat dwangsom hoog genoeg was om te fungeren als financiële prikkel

Begunstigingstermijn

ABRvS 22 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:195:

- Bouwstop wegens bouw loods:

"Gezien het voorgaande gelasten wij u de bouwwerkzaamheden ten behoeve van het realiseren van een loods op het terrein aan de James Cookweg 7a te Venlo te staken en gestaakt te houden binnen 10 minuten na de uitreiking van dit besluit, door een deurwaarder."

- Als werkzaamheden na verloop van termijn van 10 minuten niet zijn gestaakt en gestaakt blijven, wordt er dwangsom van € 100.000,00 ineens verbeurd
- Staat weliswaar dat er geen wijzigingen mogen worden aangebracht in fotografisch vastgelegde situatie, maar dit was bedoeld om eventueel door middel van vergelijking van foto's te kunnen vaststellen dat bouwwerkzaamheden hebben plaatsgevonden als toezichthouders deze niet zelf constateren, was in dit geval niet nodig
- In besluit staat dat alle bouwwerkzaamheden gestaakt moesten worden en gehouden
- Vaststaat dat werkzaamheden die door toezichthouders zijn geconstateerd, bouwwerkzaamheden waren voor realiseren loods (persoon was gaten aan het boren in gestorte funderingsstroken en -poeren, geboorde gaten werden voorzien van draadeinden en draadeinden werden ingelijmd door chemische ankers)
- Last niet uitgevoerd, dus dwangsommen verbeurd
- Begunstigingstermijn van 10 minuten was in dit geval ook niet zodanig kort dat sprake is van een uitzonderlijk geval, omdat last volgde op bouwstop en werkzaamheden daarom toch al stil moesten liggen

Begunstigingstermijn

ABRvS 12 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:536:

- LOD illegaal bouwwerk
- Besluit verlenging begunstigingstermijn tot 6 weken na uitspraak hoger beroep
- Appellant heeft Afdeling verzocht in geval haar hoger beroep ongegrond zou zijn, de begunstigingstermijn te verlengen tot 6 weken na moment dat er sprake is van een onherroepelijk besluit op een door haar ingediende aanvraag om omgevingsvergunning tot legalisering overtreding
- Afdeling ziet geen aanleiding om begunstigingstermijn langer te stellen dan in besluit
- Begunstigingstermijn is er immers niet op gericht om mogelijke legalisering van niet vergunde activiteiten af te wachten, maar strekt ertoe om termijn te stellen waarbinnen overtreder LOD kan voorkomen door zelf aan last te voldoen

Concreet zicht op legalisatie

Vzr. ABRvS 4 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:393:

- Brief Minister Keijzer waarin colleges worden aangespoord om in afwachting van nader op te stellen instructieregel vooralsnog niet handhavend op te treden tegen permanente bewoning van recreatiewoningen geen grond voor treffen voorlopige voorziening

ABRvS 5 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:854:

- Dat er in landelijke politiek aandacht was en is voor mogen bewonen van recreatiewoningen, levert geen concreet zicht op legalisatie op
- Ten tijde van LOB en BOB geen sprake van een ophanden zijnde inwerkingtreding van gewijzigde regelgeving over permanente bewoning recreatiewoningen, college kon daarmee in besluitvorming dus geen rekening houden
- Bovendien is het de vraag of de in de brief van de minister aangekondigde wijziging van regelgeving tot gevolg zal hebben dat permanente bewoning van deze recreatiewoning in dit geval zal moeten worden toegestaan
- Voorwaarden waaronder permanente bewoning van recreatiewoningen mogelijk moet worden gemaakt, moeten, nog verder worden uitgewerkt, gaat om aspecten als bestaande plannen voor revitalisering, transformatie, minimumeisen bouwkwiteit en milieuonderwerpen

ABRvS 12 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1036:

- Motie beleidsregel huisvesting arbeidsmigranten leidt niet tot juridische verplichting die college bij het nemen van een besluit tot handhaving in acht dient te nemen

Concreet zicht op legalisatie

Rb. Gelderland 12 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1140:

- Op zittingen in vele PAS-zaken is duidelijk geworden wat emotionele gevolgen zijn van onzekerheid waarin PAS-melders nu al 5 jaar verkeren, zij willen dat handhavingprocedure en onzekerheid over legalisatie eindelijk tot einde komt
- Rb. begrijpt echter ook wens natuurorganisaties die willen dat stikstofdepositie op kwetsbare Natura 2000-gebieden wordt verminderd en dat minister en provincie ruim 5 jaar na PAS-uitspraak maatregelen nemen om stikstofdepositie te verminderen
- College: tijdelijk afzien van handhaving tot medio 2025 vanwege legalisatietraject
- College heeft aangegeven geen informatie te kunnen verschaffen over voortgang legalisatietraject, niet aannemelijk dat legalisatietraject medio 2025 gestart zal zijn
- In artikel 17a.15 Omgevingsregeling staat dat college bij reserveren van stikstofdepositieruimte voor gemelde PAS-projecten voorrang geeft aan projecten ten aanzien waarvan handhavingverzoek is ontvangen
- Eindigen van handhavingprocedure zou tot situatie leiden dat PAS-melders hun voorrangpositie verliezen, waardoor legalisatie (nog) langer op zich zal laten wachten
- Daarom geen finale geschilbeslechting en ook geen inhoudelijke beoordeling van nadere motivering college en ecologisch rapport
- Rb. draagt college op nieuw besluit te nemen, college dient beroepsgronden hierbij te betrekken
- Termijn tot uiterlijk 1 juli 2025, omdat er dan meer duidelijkheid zou moeten zijn over stand van zaken van legalisatieprogramma en of legalisatie veehouderij daadwerkelijk in gang is gezet
- College kan voortgang dan in nieuw besluit betrekken en motivering besluit daarop aanpassen

Beginselflicht

ABRvS 5 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:678:

- Reden beginselflicht: rechtszekerheid vergt dat feitelijke situatie in beginsel niet afwijkt van juridisch toegestane situatie, d.m.v. handhavend optreden wordt dit bereikt
- Hieruit volgt algemeen belang dat is gediend met handhaving
- Afdeling verduidelijkt verhouding tussen rechtspraak over beginselflicht en die over toepassing evenredigheidsbeginsel
- Hiermee wordt geen afstand genomen van rechtspraak waaruit volgt dat bestuursorganen in de regel gebruik moeten maken van hun bevoegdheid om handhavend op te treden
- Bij de vraag of van handhavend optreden mocht worden afgezien, moet worden beoordeeld of handhavend optreden onevenredig is, bij toets aan evenredigheidsbeginsel geldt maatstaf van Harderwijk-uitspraak
- Dit betekent dat bestuursrechter toetst of besluit geschikt en noodzakelijk is, en daarna of besluit in gegeven omstandigheden evenwichtig is
- Of deze elementen aan bod komen, hangt af van aangevoerde beroepsgronden, bij handhavingsbesluiten geldt daarbij als uitgangspunt dat het algemeen belang gediend is met handhaving en dat om die reden in de regel tegen een overtreding moet worden opgetreden: handhaving blijft dus voorop staan
- Handhavend optreden is alleen onevenredig als er in concrete geval omstandigheden zijn waaraan zodanig zwaar gewicht toekomt dat algemeen belang dat gediend is met handhaving daarvoor moet wijken, dan is er een bijzonder geval waarin toch van handhavend optreden moet worden afgezien
- Bijzonder geval kan zich bijvoorbeeld voordoen bij concreet zicht op legalisatie, maar ook andere omstandigheden kunnen leiden tot oordeel dat er een bijzonder geval is
- Andere redenen om van handhavend optreden af te zien kunnen zich bijvoorbeeld voordoen bij een schending van het gelijkheidsbeginsel of het vertrouwensbeginsel

Stelling

Met de uitspraak van 5 maart geeft de Afdeling een duidelijk signaal dat er weer een 'andere wind' gaat waaien in handhavingsland

- Eens of oneens?

Evenredigheid

ABRvS 15 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:110:

- Sluiting bedrijfspand voor 6 maanden wegens heling (ten minste 56% motorblokken van diefstal afkomstig)
- Rb. heeft beroep gegrond verklaard en burgemeester veroordeeld tot betalen schadevergoeding van € 15.600,00
- Noodzaak handhavend optreden onvoldoende feitelijk en concreet onderbouwd
- Niet aannemelijk gemaakt dat sluiting ten tijde van bestreden besluit nog noodzakelijk was om handel in gestolen goederen ongedaan te maken en in toekomst te voorkomen
- N.a.v. voornemen is huurovereenkomst beëindigd
- Ten tijde van feitelijke sluiting had huurder bedrijfspand dus al verlaten en al nieuwe huurder gevonden
- Overtreding is daarmee ongedaan gemaakt en kans op recidive weggenomen, openbare orde in zoverre dus hersteld
- Loop naar pand niet onderbouwd, omstandigheid dat bedrijfspand in een kwetsbare omgeving ligt, kan geen rol meer spelen voor noodzaak sluiting
- Ook verwijzing naar andere sluitingen in omgeving van industrieterrein en signaalfunctie die van sluiting zou uitgaan, leidt niet tot ander oordeel
- Die sluitingen zijn vooral gebaseerd op sluitingsbevoegdheid Opiumwet, daarvoor geldt een ander kader

Evenredigheid

ABRvS 29 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:314:

- Woningssluiting 13b en 11a Opiumwet voor 3 maanden wegens hennepkwekerij, in slaapkamers 282 plantenpotten met aarde en strijkzak met hennepresten aangetroffen, illegale afname elektriciteit
- Verwijzing overzichtsuitspraak ABRvS 28 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2912 en ABRvS 6 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1911
- Ex-vriend appellante heeft hennepplantage buiten haar medeweten en tijdens haar afwezigheid opgezet, na terugkomst uit Thailand mee geconfronteerd
- Appellante kan geen verwijt van overtreding gemaakt worden
- Zeer kwetsbare positie, verleden in schuldhulpverlening en bijstandsuitkering
- Psychische problemen, waaronder depressiviteit, posttraumatische stressstoornis en suïcidale klachten
- Ervaringen van appellante met politie in Thailand hebben haar ervan weerhouden om hennepplantage bij politie te melden
- Dat appellante geen verwijt treft, haar sociale en psychische kwetsbaarheid en nadelige gevolgen die zij van sluiting heeft ondervonden, o.a. verlies woning, wegen zwaarder dan belang burgemeester bij sluiting
- Geen overlast in omgeving door loop naar woning of feitelijke handel in of vanuit woning
- Nadelige gevolgen sluiting onevenredig in verhouding tot de daarmee te dienen doelen

Evenredigheid

ABRvS 12 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:539:

- LOB om binnen 24 uur na uitreiking besluit waterkrachtcentrale stil te leggen t/m 31 december 2021 wegens ontbreken watervergunning
- Vattenfall stelt dat eerdere terinzagelegging ontwerp-watervergunning had kunnen leiden tot andersluidende gedoogverklaring en gedeeltelijke legalisatie
- Afdeling: geen aanknopingspunten dat minister vergunningprocedure opzettelijk heeft vertraagd en onrechtmatig heeft gehandeld
- Minister wilde vóór 1 augustus 2021, voor start migratieseizoen schieraal, nieuw besluit nemen
- Minister heeft concreet zicht op legalisatie niet gefrustreerd met doel om handhavend te kunnen optreden
- Handhavingsbesluit onevenredige gevolgen in verhouding tot het daarmee te dienen doel (het voorkomen van schieraalsterfte)?
- Ecologisch belang om schieraalsterfte te beperken tot maximaal 5%, mocht zwaarder wegen dan belangen Vattenfall bij gedeeltelijke openstelling wkc
- Stillegging wkc leidt tot minder duurzaam opgewekte energie en verlies van opbrengsten voor Vattenfall
- Ook rekening gehouden met deze belangen door te gedogen dat de wkc tot 1 oktober 2021 in werking was zonder watervergunning
- Daardoor kon alsnog duurzame energie worden opgewekt en heeft Vattenfall omzet kunnen draaien
- Dat handhavend optreden mogelijk ernstige financiële gevolgen heeft voor degene ten laste van wie wordt gehandhaafd, biedt geen grond voor oordeel dat dit optreden zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen, dat bestuursorgaan daarvan om die reden behoort af te zien

Evenredigheid

ABRvS 26 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:774:

- LOD wegens o.a. bouw corridor tussen recreatiewoning en botenhuis, botenhuis in afwijking omgevingsvergunning uitgevoerd en gebruikt als recreatiewoning/keuken in strijd met BP
- Handhaving gebruik botenhuis als recreatiewoning/keuken onevenredig?
- College heeft toegelicht dat in het kader van nieuw BP een inventarisatie wordt gemaakt van overtredingen, waarna op de Scheendijk planmatig tegen geconstateerde overtredingen zal worden opgetreden
- Appellanten kiezen er zelf voor om in een kleine recreatiewoning te wonen, dat college permanente bewoning recreatiewoning gedooft, betekent volgens college niet dat botenhuis als onderdeel van hun woning mag worden gebruikt
- Gebruik als botenhuis of botenberging heeft volgens college een minder grote invloed op omgeving dan bewoning
- Rb.: handhavend optreden tegen gebruik voormalige botenhuis als recreatiewoning/keuken onevenredig in verhouding tot de daarmee te dienen doelen
- Afdeling onderschrijft conclusie Rb.
- Daaraan voegt de Afdeling toe dat college naar alle waarschijnlijkheid een omgevingsvergunning voor corridor moet verlenen en dat college op zitting heeft toegelicht dat recreatiewoning in nabije toekomst mogelijk permanente woonbestemming krijgt
- Licht in rede dat college opnieuw naar gebruik perceel kijkt en mogelijk alsnog tot handhaving overgaat als er duidelijkheid is over plannen van de gemeente met perceel, maar beoordeeld naar de stand van zaken ten tijde van besluitvorming is handhaving onevenredig

Evenredigheid

ABRvS 19 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:930:

- Houden en fokken van honden op perceel met agrarische bestemming niet toegestaan, valt niet onder uitoefenen agrarisch bedrijf
- Afzien van handhaving omdat activiteiten veel minder belastend zijn voor omgeving dan activiteiten die wel zijn toegestaan en omdat overtreder zware financiële gevolgen ondervindt vanwege stoppen?
- Dat gevolgen overtreding maar gering zouden zijn in verhouding tot wat wel in BP is toegestaan, is geen reden om overtreding toe te staan
- Planwetgever maakt planologische keuzes welke functies hij wel of niet toestaat, dat er ook iets anders mogelijk gemaakt had kunnen worden of dat iets anders een veel geringere impact zou hebben op de omgeving, is geen reden om van regels af te wijken
- Het is natuurlijk juist dat stoppen met activiteiten op deze plek financiële gevolgen heeft
- Maar wat appellant niet heeft laten zien is dat die gevolgen voor hem zo onevenredig zijn dat daarom van handhaving had moeten worden afgezien
- Per definitie geldt dat als handhavend bestuursorgaan ingrijpt in professionele activiteiten van iemand, dat nadelige financiële gevolgen voor die persoon meebrengt
- Dat maakt dat alleen als die gevolgen zo zwaar zijn dat ze niet meer in verhouding staan tot het doel van handhaving, er reden kan zijn dat college van handhaving moet afzien
- Appellant heeft geen omstandigheden aannemelijk gemaakt die tot zo'n oordeel leiden

Evenredigheid

Vzr. CBb 4 maart 2025, ECLI:NL:CBB:2025:120:

- Toezichthouders zijn kajuit schip binnengegaan krachtens machtiging, op grond van artikel 7 lid 2 Awbi kan bij afwezigheid bewoner slechts worden binnengetreten voor zover dit dringend noodzakelijk is en machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt
- Uit machtiging blijkt niet dat uitdrukkelijk een machtiging is verleend voor binnentreden woning bij afwezigheid bewoner, wel verleend voor binnentreden zonder toestemming bewoner maar niet voor binnentreden bij afwezigheid
- Machtiging noemt wel artikelen 2 en 3 Awbi, maar niet artikel 7, ook blijkt uit machtiging niet dat en waarom binnentreden woning bij afwezigheid bewoner dringend noodzakelijk is
- Dat maakt dat opsporingsambtenaar en toezichthouders niet gemachtigd waren kajuit bij afwezigheid binnen te gaan
- Binnentreden was daarmee onrechtmatig, het bij binnentreden verkregen bewijs is daarom verkregen op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat gebruik daarvan ontoelaatbaar moet worden geacht
- Voor bewijs overtredingen mag dus alleen worden gebruikt wat toezichthouders buiten op schip hebben gezien, dat levert onvoldoende feitelijke grondslag op voor standpunt dat sprake is van 2 overtredingen
- Voor huisvesting hebben toezichthouders weliswaar waargenomen dat vogel buiten in een te kleine kooi zat, maar zij hebben ook gezien dat vogel via een patrijspoort naar binnen kon
- Gesteld dat vogel binnen voldoende ruimte heeft voor zijn fysiologische en ethologische behoeften
- Omdat informatie over verblijf vogel binnen in kajuit buiten beschouwing moet blijven, heeft staatssecretaris niet kunnen vaststellen dat vogel die buiten in kooi zat, geen enkele mogelijkheid heeft om vleugels te strekken en of hij binnen niet over verrijkings- en fourageermateriaal beschikte

Evenredigheid

ABRvS 19 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1162:

- Woningssluiting 13b Opiumwet wegens aantreffen vacumeermachine, diverse rollen tape en vacuümzakken, 3.988 gr cocaïne, 497,4 gr heroïne, 2.758 gr paracetamol, 526 gr fenacetine en 477,6 gr inositol
- Op adres stonden 4 personen ingeschreven (2 minderjarige kinderen) uit onderzoek bleek dat 1 persoon en minderjarige kinderen elders verbleven
- Rb.: huurder weliswaar verantwoordelijk voor wat zich in woning afspeelt, maar burgemeester is er volgens Rb. aan voorbijgegaan dat er grenzen zijn aan toezicht dat redelijkerwijs van mag worden verwacht, onvoldoende meegewogen dat persoon kwetsbaar is en dat derde misbruik van hem heeft gemaakt
- Bovendien in strafrechtelijke procedure nooit aangemerkt als verdachte en tot aan uitspraak niet gebleken van andere antecedenten / incidenten in of bij woning, belangen van persoon moeten laten prevaleren boven belang sluiting
- Afdeling: persoon was hoofdbewoner en woonde ook zelf in woning
- Drugs en gerelateerde goederen aangetroffen op grond in ketelkast en verschillende plaatsen in berging in woning naast keuken met koelkast met daarbovenop magnetron, goederen lagen op plank, op grond en achter magnetron (los, in kartonnen doos en in boodschappentassen), plaats regelmatig gebruikt en in zicht
- Dat hij niet op de hoogte was en redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn van drugs in zijn woning, acht Afdeling niet aannemelijk
- Tijdens zitting verklaard dat hij wel tassen heeft gezien, maar dat deze van man waren die hij onderdak bood en dat hij er daarom niet in heeft gekeken, volgens hem zaten er voedingsmiddelen in, zoals appels en bananen
- Had meer oplettendheid verwacht mogen worden omdat hij voor langere periode zijn woning ter beschikking heeft gesteld aan iemand die niet tot zijn huishouden behoorde: op terras café dakloze man van Albanese afkomst tegengekomen en onderdak heeft geboden
- Hij kende deze persoon dus niet, maar gaf hem wel sleutel van zijn woning, en deed dit vaker
- Dat hij naïef is en dat er misbruik van hem gemaakt is toen hij zich in kwetsbare positie bevond, is onvoldoende voor oordeel dat hem geen verwijt gemaakt kan worden
- Voor wat betreft de strafrechtelijke procedure: bestuursrechtelijke bevoegdheid burgemeester tot sluiting staat los van eventuele strafrechtelijke procedure

Vertrouwensbeginssel

ABRvS 22 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:213:

- Kon aan e-mail gerechtvaardigd vertrouwen worden ontleend dat college niet zou overgaan tot intrekking vergunning voor bouw rijhal met ponystalling?

"In de bijlage van dit bericht treft u de bouwvergunning van het perceel [locatie] aan. Volgens de vergunning mag er een rijhal met een ponystalling worden gerealiseerd. Dit impliceert dat de rijhal en stalling ook t.b.v. derden zou kunnen worden gebruikt. Toch wil ik u nogmaals adviseren om uw plannen voor het pand aan ons kenbaar te maken. Wij kunnen dan adviseren of er nog andere vergunningen noodzakelijk zijn."

- E-mail bevat reactie op e-mail van zoon appellant, die mail bevat, na mededeling dat appellant geïnteresseerd is om manegebedrijf te gaan runnen, vraag of bouwvergunning nog intact is
- In antwoord hierop is meegedeeld dat er volgens vergunning (bijlage bij e-mail) rijhal met ponystalling mag worden gerealiseerd
- In dit geval mocht appellant er niet op vertrouwen dat gemeentebestuur met e-mail volledige inlichtingen had gegeven over alle voor realisering van plannen relevante omgevingsrechtelijke aspecten
- Zeker niet nu appellant in e-mail "nogmaals" is geadviseerd om plannen aan gemeente kenbaar te maken, daarin ligt besloten dat wat kenbaar was gemaakt, nog onvoldoende duidelijk was voor een meer dan summier beoordeling, deze adviezen zijn niet opgevolgd
- Vervolgens heeft gemeente via makelaar aangegeven dat houden van paarden in strijd met BP was
- Daarna voornemen intrekking vergunning verzonden, stond in wat hij moest doen
- Appellant mocht er na voornemen op vertrouwen dat college niet tot intrekking zou overgaan als aan voorwaarden zou worden voldaan
- In reactie op verzoek van appellant om vergunning op zijn naam te zetten, heeft consultant Bouwen en Wonen appellant er in e-mail opnieuw concreet op gewezen dat houden van paarden op grond van BP niet is toegestaan, opnieuw verzocht om contact op te nemen met gemeente
- Na ontvangst van deze e-mail mocht appellant er redelijkerwijs niet meer op vertrouwen dat college zou afzien van intrekking omgevingsvergunning, zolang de strijdigheid met BP in de weg stond aan gebruik vergunde rijhal met ponystalling
- In die periode geen kosten zijn gemaakt of handelingen verricht in gerechtvaardigd vertrouwen dat vergunning niet zou worden ingetrokken, die tot schade of nadeel hebben geleid (dispositieschade), dus niet schade als gevolg van aankoop

Waarschuwing

ABRvS 26 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1276:

- Moet waarschuwing met een besluit worden gelijkgesteld? Nee, i.c. niet
- Een op beleidsregels gebaseerde of informele waarschuwing is geen besluit in de zin van de Awb en daartegen kan geen rechtsmiddel worden aangewend, zie conclusie ABRvS 24 oktober 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3484
- Er zijn echter situaties waarin waarschuwing voor rechtsbescherming met besluit moet worden gelijkgesteld, zodat zij wel in rechte kan worden bestreden
- Die situatie doet zich voor indien alternatieve route om rechterlijk oordeel over waarschuwing te krijgen onevenredig bezwarend of afwezig is, o.a. als termijn gedurende welke de waarschuwing negatieve gevolgen kan hebben zodanig lang is dat belanghebbende, gelet op de overtreding, in rechterlijke procedure tegen op te leggen bestuurlijke sanctie de rechtmatigheid van waarschuwing bewijsrechtelijk niet meer effectief kan bestrijden
- Om bewijsnood te voorkomen en vanwege rechtszekerheid moet voor deze waarschuwingen een maximale termijn van (als regel) 2 jaar gelden
- Afdeling neemt als vuistregel over dat er bij waarschuwingen met maximale termijn van 2 jaar in beginsel van mag worden uitgegaan dat mogelijkheid om effectief verweer te voeren niet wordt aangetast
- I.c. houden negatieve gevolgen van waarschuwing in dat er bij volgende overtreding van artikel 13b Opiumwet sprake is van recidive en burgemeester conform beleidsregel dan in beginsel over zal gaan tot sluiten van woning als er eerder een waarschuwing is gegeven
- Negatieve gevolgen kunnen zich in i.c. gedurende 2 jaar voordoen, omdat waarschuwing voor die periode geldt
- Als waarschuwing binnen die periode ten grondslag wordt gelegd aan besluit ex artikel 13b Opiumwet, kunnen ook inhoud waarschuwing en daaraan ten grondslag liggende feiten in procedure tegen dat besluit aan de orde worden gesteld, periode van 2 jaar is in het algemeen niet zo lang dat waarschuwing bestuursrechtelijk niet meer effectief bestreden kan worden

Boete

ABRvS 19 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1141:

- Boete wegens overtreding Atw ter hoogte van € 7.875,00
- 35 overtredingen in voormalige onderneming, overtredingen staan in rechte vast, maar appellanten willen matiging boete
- Artikel 5:51 lid 1 Awb bepaalt dat als van overtreding een rapport is opgemaakt, het bestuursorgaan binnen 13 weken na dagtekening rapport over opleggen bestuurlijke boete beslist
- I.c. termijn van 13 weken overschreden, termijn van orde, dus geen consequenties voor bevoegdheid opleggen boete
- Bestuursrechter kan overschrijding beslistermijn echter wel verdisconteren in hoogte boete
- Boetebesluit i.c. ongeveer 81 weken, oftewel ruim anderhalf jaar, nadat boeterapport was uitgebracht genomen
- Dit is, ook gezien de lange periode waarin appellanten niets meer over procedure hebben gehoord, onwenselijk lang
- Afdeling ziet aanleiding om overschrijding van dertienwekentermijn te verdisconteren in hoogte boete
- Matiging van 5% acht de Afdeling passend en geboden, vermindering met € 393,75

Demonstratie

ABRvS 12 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:524:

- Spandoeken opgehangen en caravans geplaatst om aandacht te vragen voor meer standplaatsen voor woonwagens
- LOB: volgens college was toen geen sprake meer van betoging, omdat perceel niet meer werd gebruikt om demonstratierecht uit te oefenen, maar om te verblijven, overnachten, samen te komen en personen te ontvangen
- In BOB sanctie gewijzigd naar LOD, binnen 6 weken beëindigen, € 2.500,00 per week per geconstateerde overtreding
- Redelijke uitleg van het in artikel 9 Grondwet neergelegde recht om te betogen brengt mee dat degenen die dit recht uitoefenen daarbij zijn onderworpen aan algemene bepalingen (zoals artikel 2.1, lid 1, aanhef en onder c, Wabo), mits dit niet tot gevolg heeft dat van grondrecht op betoging geen gebruik van betekenis overblijft
- Voor uitleg van begrip 'betoging' wordt aansluiting gezocht bij 'manifestatie' uit Wom
- Bij betoging gaat het blijkens geschiedenis van artikel 9 Gw en Wom om uitdragen van gemeenschappelijk beleefde gedachten en wensen op politiek of maatschappelijk gebied
- Waar een kampement dat is gericht op uiten van visie op politiek of maatschappelijk gebied in beginsel als manifestatie in de zin van Wom moet worden beschouwd, draagt het voor langere en potentieel onbeperkte duur bezetten van publieke ruimte met kampement, waarbij hoedanigheid van gemeenschappelijke meningsuiting op achtergrond is geraakt, niet langer karakter van betoging ex artikel 9 lid 1 Grondwet en Wom
- Ten tijde van BOB was openbaar uiten van gedachten, gevoelens en overtuigingen op achtergrond geraakt, waardoor bezetten van publieke ruimte door plaatsen caravans met spandoeken niet langer karakter van betoging had
- Groep betogers bestond aanvankelijk uit 5 personen, maar groep werd kleiner naarmate tijd vorderde
- Uit controleverslagen volgt dat bij veel controles geen personen werden aangetroffen of dat er groepen van 2 of 3 personen in verschillende samenstellingen waren, waaronder personen die niet behoren bij de groep waarmee demonstratie begon
- Niet gebleken van activiteiten om aanwezigheid caravans en spandoeken onder aandacht te brengen van publiek, perceel ligt midden in bos en alleen toevallige voorbijgangers kunnen hiervan kennis nemen terwijl de tijdens de controle aangetroffen personen zich vaak in caravans bevonden
- Het voor langere en potentieel onbeperkte duur bezetten van publieke ruimte met kampement, waarbij hoedanigheid van gemeenschappelijke meningsuiting op achtergrond is geraakt, draagt niet langer karakter van betoging

Invordering

Rb. Limburg 23 januari 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:502:

- LOD's opgelegd bodembeschermende voorzieningen en afwijkingen vergunde situatie (Wabo)
- BO dat bevoegd was om lasten op te leggen, is ook bevoegd tot invordering verbeurde dwangsommen: dat geldt ook als in tussentijd een ander BO bevoegd zou zijn geworden t.a.v. inrichting
- LOD's onherroepelijk
- Rb. past 'evidentietoets' toe
- Bovendien acht rechtbank bevoegdheidsvraag zo wezenlijk dat zij verdergaande toets daarvan dan enkel conform de (terughoudende) evidentietoets, gerechtvaardigd acht
- In het geval van handhavingsbesluiten niet de vergunde situatie, maar de feitelijke situatie ten tijde van het handhavingsbesluit bepalend
- Vergunning is in zoverre dus niet relevant voor vraag of GS ten tijde van dwangsombesluiten bevoegd gezag was t.a.v. inrichting
- Wel of geen IPPC-inrichting niet duidelijk en uit eerder verleende vergunning volgt niet wat de bestaande feitelijke situatie was ter plaatse van inrichting
- Uitgangspunt dat B&W bevoegd gezag tot handhaving is
- GS heeft onvoldoende zorgvuldig onderzocht of hij bevoegd was handhavend op te treden o.b.v. feitelijk bestaande situatie
- Rb. kan o.b.v. feiten niet concluderen dat GS bevoegd gezag was, ook StAB biedt geen uitkomst omdat het gaat om feitelijke situatie ten tijde van dwangsombesluiten
- Daarom kan niet worden uitgegaan van bevoegdheid GS tot nemen LOD's en invorderingsbeschikkingen
- Dat betekent dat Rb. ervan moet uitgaan dat verweerder niet bevoegd was invorderingsbeschikkingen te nemen

Invordering

Vzr. ABRvS 17 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:586:

- LOD om woning in overeenstemming te brengen met verleende omgevingsvergunning (raam voorgevel, afvoeren en 4m aan woning gebouwd)
- Hoogte dwangsom in BOB aangepast van € 10.000 naar € 7.500
- Invordering gematigd van € 7.500 naar € 6.500 wegens binnen begunstigingstermijn verleende omgevingsvergunning voor ramen
- Verzoeker betoogt dat naar zijn mening de verleende omgevingsvergunning voor gewijzigde ramen aanleiding had moeten geven invordering verder te matigen tot € 5.000
- Naar zijn mening kan dwangsom van € 7.500 worden verdeeld in bedrag van € 2.500 per overtreding
- Vzr. stelt voorop dat hoogte dwangsom in LOD niet is uitgesplitst naar bedrag per overtreding
- College heeft in invorderingsbesluit gesteld dat gewijzigde ramen in voorgevel een ondergeschikte wijziging vormen en dat daarom invordering met niet meer dan € 1.000 wordt gematigd
- Het is primair aan college om die afweging te maken
- Vzr. ziet geen aanknopingspunten die afweging onevenredig te achten
- LOD bevat ook andere overtredingen, zoals vergrote uitbouw en bouw serre
- College mocht in relatie tot die overtredingen de gewijzigde raampartij als ondergeschikte wijziging aanmerken

Invordering

ABRvS 26 februari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:762:

- LOD evenementenbedrijf, in openbare ruimte geen reclameobjecten plaatsen zonder toestemming rechthebbende of op openbare plaats in eigendom van gemeente dan wel op onroerende zaak die zichtbaar is vanaf weg, onherroepelijk
- Vervolgens 2 reclameborden geplaatst in Glanerbrug
- Vergissing medewerkers, dachten dat Glanerbrug bij gemeente Losser hoorde en niet bij gemeente Enschede, invorderen van volledige dwangsommen is in strijd met proportionaliteitsbeginsel
- Dat medewerkers zich hebben vergist is geen bijzondere omstandigheid
- Van professionele organisatie mag worden verwacht dat zij haar werknemers goed instrueert waar wel en niet reclameobjecten geplaatst mogen worden
- College heeft terecht op voorgeschiedenis gewezen
- Eerst een waarschuwing gegeven en vervolgens een vooraankondiging, maar dat mocht niet baten
- In 2019 4 soortgelijke overtredingen geconstateerd, vervolgens LOD opgelegd
- Niet verminderd verwijtbaar
- Hoogte dwangsommen vastgesteld in onherroepelijke LOD's: behoudens uitzonderlijke gevallen, waarvan i.c. geen sprake is, kan vraag of dwangsommen al dan niet disproportioneel zijn, in deze procedure niet meer aan de orde komen

Lessen voor de praktijk

- Verhouding beginselplicht en evenredigheid / maatstaf Harderwijk-uitspraak
- Evenredigheidsbeginsel
- Machtiging binnentreden

Chantal van Mil

024 – 382 83 12

c.van.mil@hekkelman.nl

Advocatuur Nijmegen

Oranjesingel 1

6511 NJ Nijmegen

advocatuur@hekkelman.nl

024 - 382 83 84

Notariaat Nijmegen

Oranjesingel 41

6511 NN Nijmegen

notariaat-nijmegen@hekkelman.nl

024 - 382 84 86

Notariaat Arnhem

Sickeszplein 1

6821 HV Arnhem

notariaat-arnhem@hekkelman.nl

026 - 377 71 11